

SLOVENSKI NAROD.

Izhajajo vsak dan zvečer, izimši vedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša. Za goznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“. Upravnishtvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Lex Liechtenstein in naši pomisleki.

II.

—j—. Iz prvega članka, kojega je pisec te razprave prijavil o perečem šolskem vprašanji, utegne biti razvidno, da ni protiven nobeni spremembi, katera se dá zagovarjati s pedagogično-didaktičnega stališča. Kakor hitro pa si ogledaš Liechtensteinov predlog pod tem vidnim kotom, takoj zadeneš na razne jako pomenljive nedostatnosti. Nekoliko teh peg in marog bomo naštevati. Preveč obširnimi nam ne treba biti, sklicujemo se lebko na članke iz učiteljskih krogov, objavljene v „Slov. Narodu“, s katerimi se strinjamo v marsikaterem oziru.

Takoj v § 1. nas je neprijetno presenetil tisti radikalizem, s kojim se je ljudski šoli skrčila učna tvarina. Za primerno omejitev smo tudi mi, toda redukcija, nasvetovana po knezu Liechtensteinu in njegovih somišljenikih sega mnogo predaleč! Nobenega povoda ni, risanje, toli koristno pojedincu katerega koli stanú, odstraniti iz vrste zapovedanih učnih predmetov. Ves načrt videti je sestavljen v največji naglici, skoro bi torej sodili, da se je risanje izpustilo iz načrta zgolj vsled neke neljube pozabljivosti. Ista nezaslužena usoda zadela je pouk v ženskih ročnih delih, predmet tedaj, kateremu sigurno noben skrbni gospodar in nobena vestna mati ne bosta odrekla posebne važnosti za praktično odgojo ženske mladine. Tudi to nam ni vseč, da so se takozvane „realije“ brevi manu kar pod mizo vrgle. V tem oziru ločili bi razne kategorije ljudske šole. Nižje vrste šolam bodo gotovo zeló ugajalo, ako se realije poučujejo ne kot posebni predmeti, temveč zgolj na podlagi primerne berila. Toda ali naj ista omejitev veljá tudi pri mnogorazrednih ljudskih šolah, kakor jih nahajamo zlasti po mestih? Ali hočemo tudi meščanske šole, katere se tudi po Liechtensteinovem predlogu prištevajo ljudski šoli, ali hočemo tudi te mnogo bolj razvite šolske organizme pristriči po istem receptu? Naj se mi nikar ne ugovarja, da se je s to določbo ustalil le nek postavni minimum. Po besedah § 1. bode mogoče, napraviti celó osemrazredno ljudsko šolo, in njen učni črtež vendar ne bode pre-

koračil ozkib mej, potegnenih v zadnjem odstavku tega paragrafa. Neradi pogrešamo mej predpisanimi učnimi predmeti tudi telovadbo, koja je dandanes tem bolj potrebna, čim bolj novodobno življenje s svojo razburjenostjo in svojo bēdo moči spodkopava sedanjemu rodu.

Pri § 2. se nikakor ne moremo strinjati s tretjim odstavkom, kateri učiteljski izpit zahteva zgolj od učiteljskega osebja, nameščenega na javnih ljudskih šolah. Stvar je krivična sama po sebi, z druge strani pa utegne celo kvarna postati narodnemu interesu ter podpirati potujčevalne namene nemškega „Schulvereina“ in sličnih društev. Liechtensteinov načrt namenoma ne dela razlike mej javno in mej zasobno ljudsko šolo; izrecno vleva, da zasobna šola more nadomestiti javno — čemu torej še to prednost, da je učitelj na javnem zavodu pač dolžan, napraviti svoje izpite, dočim tovarišu njegovemu na zasobnem zavodu tega ne treba? Očividno je, da je predlagatelj tú imel pred očmi zlasti redovniške šole. Toda zakaj taka izjema? Pri akademično izobraženem redovniku se vendar ni bati, da ne bi zmagal učiteljskega izpita; prebil ga bode, prebil celó neprimerno ložje nego posvetni učitelj, kateri se ne more ponašati z akademičnimi študijami. Strah torej pred učiteljskim izpitom tú gotovo ni mogel uplivati. Slovesno pa bi morali protestovati, če bi se od katere koli strani zmatralo za sramoto, da se duhovnik — učitelj sili pred izpraševalno komisijo. Spričevalo učiteljske sposobnosti je častna svedočba, ter se prelepo ujema z vzvišenim poklicem onega stanú, kateri je v prvi vrsti poklican, delovati za povzdigo človeške omike in moralnosti. Tak pomislek bi bil nič manj nemestem nego razžaljiv za ves učiteljski stan!

Čudna predpravica, podeljena po § 2. Liechtensteinovega predloga zasobnim šolam ter njih učiteljem, pa tudi ni brez pomena v narodnem oziru. Po sedanji šolski postavi je prvi pogoj za ustanovitve kake privatne ljudske šole ta, da se predstojniki in učitelji izkažejo z ono učiteljsko sposobnostjo, katera se zahteva pri učiteljih na javnih šolah iste vrste (§ 70, št. 1.) Učiteljski izpit morajo torej imeti. Vzemimo torej, da bi na pr. nemški „Schulverein“ na Kranjskem zopet svoje ti-

palnice raztegnil mej slovensko prebivalstvo, ter slovenskim otrokom duševno rezalnice sezidal v podobi šolskega poslopja! Trdega Nemca tjá postaviti ne more, saj ne bode mogel občevati z otroki. Poiskati si mora tedaj kakega slovenskega odpadnika. Ali deželni šolski svet, če drugače spolnuje dolžnosti naložene mu po zakonu, sme in mora zahtevati v tem slučaju, da dotičnik dokaže svojo učiteljsko sposobnost. Tako kvalifikovanih in slovenščine zmožnih ljudij z učiteljskim izpitom pa tudi „Schulverein“ nema v izobilji, in pri vestnem deželnem šolskem oblastvu spodletele mu bodo nakane njegove premnogokrat baš nad to določbo šolskega zakona. Skušnja zadnjih let nam je porok, da kar smo sedaj povedali, vendar ni brez praktičnega pomena. Koliko let je tega, da se je glasoviti šoli v Črnomeljsem Maverlu odtegnila pravica javnosti zgolj zaradi tega, ker učitelj ni imel — učiteljskega spričevala?! Odpravite sedaj to določbo, nadomestite jo s paragrafom, kojega Vam nasvetuje knežji poslanec iz Hartberga, in nemški „Schulverein“, italijansko društvo „Pro patria“ itd., vsa plemenita družba vsaj po zakonu ne bode zadržana, z izpodenimi pisaci, odpuščenimi podčastniki in kar je sličnih „neizpitanih“ elementov prepluti naše pokrajine ter ad libitum ustanavljati svoje privatne učilnice!

Toda preobširni smo postali, grešili smo proti oni malobesednosti, koja smo obetali v uvodu denšnjega članka. In koliko bi morali povedati o § 3., kateri razširjajoč pomen ljudske šole, jej prištevata tudi strokovno obrtno in poljedelsko šolo. Posledica tej subsumciji je, da se splošno načelo, izraženo v § 6. Liechtensteinovega načrta raztegne tudi na strokovne šole, da se torej tudi ta kategorija učilnic podredi cerkvenemu sonadzorstvu. Nehoté usiljuje se tú vprašanje, kak pomen more to sonadzorstvo imeti na obrtni ali poljedelski šoli, kako ulogo bode duhovni sonadzornik igral na takem zavodu, namenjenem zgolj strokovni odgoji! Mari nameravajo predlagatelji tega načrta tudi to vrsto učilnic osnovati na verski podlagi ter á raison tega principa celo obrtno šolo razvrstiti po verozakonu dotičnih učencev? In še nekaj družega se je pozabilo pri tej določbi! § 3., razločivši dva oddelka ljudske šole, omejuje šolsko dobo

LISTEK.

Dr. Jozef Miloslav Hurban.

„Mátyás földje“, to je „dežela Matjaževa“, kakor zovejo Ogrí deželo našega bratskega naroda slovaškega po slavnem Slovaku Matjažu Trenčinskem, ki je osvobodil Slovake ter jih vladal samostalno do leta 1312., dežela Matjaževa tedaj izgubila je pred kratkim jednega najodličnejših sinov svojih; izgubila je najhrabrejšega svojega prvobornika, ki se je ne samo s peresom, nego i z mečem boril za svoj narod. Miloslav Hurban umrl je, a ves narod slovaški oplakuje smrt njegovo. Slovenci kakor tudi ostali Slovani, spominjali so se dostojno zaslug Hurbanovih na polju političnem in književnem; i vredno je, da življenje in delovanje toli znamenitega moža še natančneje opišemo in ocenimo.

O življenju in delih Hurbanovih ne bomo govorili na široko, pač pa mislimo tem bolj poudariti politične in književne ideje kot vodnice Hurbanove.

Jozef Hurban se je porodil dne 19. marca l. 1817. v Beckovi, kjer mu je bil oče dlje časa evangelijski pastor. Po dokončanih osnovnih šolah studoval je v Trenčinu, a potem v Požunu, kjer je do-

vršil gimnazijske, filozofske in bogoslovne nauke. Požun je vevlačno mesto za Slovake. Pri Požunu je pala l. 907. velikomoravska država; pala je tedaj politična svoboda Čehov, Slovakov in panonskih Slovenov. In kakor je pri Požunu bila zakopana samostalnost Slovakov, tako je več stoletij pozneje takorekoč na grobu zakopane svobode uzrasla in krepko pognala slovaška književnost. V Požunu so Slovaki osnovali društvo, kateremu je bil Hurban v letih 1836 — 1840 najodličnejši član. Jednako društvo so imeli Slovaki tudi v Levoči pod visoko Tatro, toda kakor znano, zatrla je nedavno ogerska vlada obe društvi.

V imenu Požunskega društva potoval je Hurban l. 1839 po Češki in Moravski ter potovanje nam podal v spisu: „Cesta Slováka ku bratrům slovanským na Morave a v Čechách“ kateri spis je izdal v Pešti l. 1841. Leta 1842. jel je izdavatí almanah „Nitra“. Prvi zvezek „Nitre“ je bil pisan v češkem jeziku, drugi in ostali pa že po uplivu Ljudevita Štúra v slovaškem narečju.

Leta 1843. bil je izvoljen za pastora v Hlbockem, a l. 1846. je izdal v Budimu zelo važen spis z naslovom: „Unia, čili spojeni, Lutheránů s Kalvínů v Uhrách“. Kakor znano, zahteva

državna ideja mažarska, da vse nemažarske narodnosti pod krono sv. Števana pomažarijo. Pri Slovakih je za Hurbanove dobe deloval za to idejo najbrezobzirneje grof Zay, ki se je neumorno trudil, kako bi Slovake luterance spojil z Mažarji kalvinci. Rečeni grof je pač mislil, ako se mu posreči spojiti slovaške luterance z mažarskimi kalvinci, to je, ako bi se mu posrečilo pretopiti Slovake v kalvince, da dobodo Ogrí s tem večí upliv na Slovake in da se bode potemtakem pomažarenje luteranskih Slovakov izvrševalo gladkeje in hitreje. Ako bi se bil res uresničil grofa Zaya načrt, ne bi s tem pokalvinili vseh Slovakov, kajti vseh Slovakov je blizu 3 milijone, in teh je dobra polovica katoliška. Hurban je v svojem spisu „Unia“ toli izvrstno dokazal nemogočnost te spojitbe, da ga je Lipsko vseučilišče imenovalo doktorjem teologije. Zajedno pa je Hurban s tem spisom, in to mu je velika zasluga, obrnil Slovake še večje podvrženosti mažarskim težnjam.

Istega leta, namreč 1846, jel je tudi izdajati znanstveno književni časnik „Slovenskije Pohľadi na vėdi, umeňja a literatúru“, v katerem je za čudo razvijal svoje književno delovanje. Ta časnik je zanimljiv in važen, ker nam je Hurban v njem narisal politično gibanje „Slovakov in ker je

za prvi oddelek na šest let. Šolska dolžnost neha torej učencu z dovršenim 12. letom, oziroma ona velja od te starosti počenši le za obisk nadaljevalne in ponavljavne šole. Po določitih pa, veljavnih za sedanje obrtne šole sprejemajo se v take zavode le učenci, kateri so že prestali 14. leto. Vsled tega ostane učenec povsem tam, kjer se meščanske šole ne nahajajo, dve leti brez rednega vsakdanjega šolskega pouka! Ali je kodifikator Liechtensteinovega predloga v istini mislil tudi na to posledico, sestavljajoč čudno določbo §. 3. ?

Direktno nevaren zdravemu razvoju šolskega organizma vidi se nam pa § 5. Po jasnih besedah njegovih se stariši ne smejo siliti, da bi svojo deco pošiljali v šolo, ako se dotični pouk ne strinja z njihovimi verskimi nauki. Tu odločuje torej liberum arbitrium posameznega očeta, pojedine matere! Koliko je zanikernih starišev, katerim sploh ne ugaja, otroke pošiljati v šolo, kateri jih rajši doma uporabljajo za razne domače opravke — krasna prilika torej, po ovinkih razveljaviti šolsko siljenje! In na kaki podlagi bodo stariši presojali soglasje, oziroma protislovje mej učiteljevim poukom in verskimi nazori? Merodajna bodejo v prvi vrsti vendar le poročila lastnih otrok. Na stečaj odprta so torej vrata zlobni ali bedasti interpretaciji, izvirajoči iz zanikernosti, maščevalnosti ali nerazsodnosti kakega razposajenega paglavca! Sprejmite to določbo in — uničili ste povoljni uspeh šolskega pouka!

Jedro Liechtensteinove postave uprav njegova „*pièce de résistance*“ je pa nekako § 6. tega načrta, s katerim se uvede cerkveno nadzorstvo. Baš radi tega konstatujemo z odkritim obžalovanjem, da se zakonodajna nesposobnost dotičnih kodifikatorjev, — mej poslanc imenujeta se kot taka monsignor Karlon in dr. Vikt. Fuchs — v tem paragrafu razodeva v vsej nagoti. Ali gospôda v istini še nikoli ni sodelovala pri izdelovanju kakega zakona? Ali je v istini po vsem neobčutljiva nasproti skeleči kritiki nagajive levice, katera bode pred vsem razdrapala gorostasno obliko tega določila? „*Vermöge der erziehlichen Aufgabe der Schule*“, čitamo v zakonu! Tak izraz, kateremu je namen, nagibe naglašati, koji so uplivali na predlagatelje, tak izraz je pač na svojem mestu v motivnem poročilu, jako dobro se da naglašati v govorih in opisovati v uvodnih člankih — po vsem neumestno pa je v zakonu. Zakon omejit se mora zgolj na to, kar veleva in kar prepoveduje, razlogo v navajati, kateri so rodili dotične določbe, nikakor ne gre, to je v očividnem protislovju z jedrnatim slogom, koji je in mora biti karakteristična lastnost zakonodajne tehnike!

In zopet čitamo v tretjem odstavku § 6 sledečo določbo: „*Die Organe für die Leitung . . der Volksschulen und Lehrerbildungsanstalten sind so einzurichten, dass diese der Kirche . . , obliegenden Aufgaben zu wirksamer Ausübung gelangen können.*“ Zastonj smo si prizadevali in trudili, da proderemo apokalyptično temnost tega izreka. „*Organ für die Leitung*“, vodstveni organ torej — to pač ne more biti nič drugega, nego dotično osobje, nadučitelj tedaj in ravnatelj učiteljskega. Kako za Boga svetega pa hočete urediti „*einrichten*“ — pojedine osebe? Kak tajni pomeniši se za to po vsem nejasno določbo?

vanj nanosil sila božja literarnega gradiva. Kdor se namreč hoče natanko poučiti o književnosti slovaški, ta mora poseči po teh „*Slovaških zakladih*“ v katerih se posebno odlikuje Hurbanova razprava „*Slovensko a jeho život literární*“.

Ostala dela naj omenimo kratko. V Banski Bistrici izdal je l. 1846. knjigo „*Slovo o spol-kách miernosti a nedelních školách*“, kajti v Hlbokem, kjer je bil pastor, osnoval je društvo zmernosti, in da bi koristil tudi širšemu občinstvu, spisal je in izdal rečeno knjigo. V področju lepe književnosti zabeležiti nam je „*Svatoplukovce, anebo pád říše velkomoravské*“ (l. 1844), „*Gottsalck*“, zgodovinska povest l. 1861, in „*Olejkár*“, zgodovinski roman, kateri prištevamo k najlepšim delom Hurbanovim, in kateri roman ima stalno vrednost.

Leta 1861. so izšle na Dunaji njegove pesmi „*Pjesne na teraz*“, katerih mnoge so se tako močno prikupile in udomačile po vseh Slovakah, da so postale popolnoma narodno blago. Poslednje delo mu je životopisna črta „*Ludevít Štúr*“, izšla v novih „*Slovaških Pohladah*“, ki jih izdaje Hurbanov sin Hurban Vajanský.

To je v kratko književno delovanje Hurbanovo.

Tu pač potrebujemo jako spretnega tolmača, sicer smo primorani, prevažni ta odstavek pur et simple proglasiti za — očividna nesmisel! Naj se nam ne ugovarja, da pomislili naši zadevajo golo obliko. Baš pri zakonih je vsled prirojenega jim svojstva oblika tako tesno zvezana z vsebino, da je postava slaba, če jo predstavite v tako monstrozni obliki!

(Konec II. članka prihodajči.)

Novi nemški cesar.

„Cesar Viljem je mrtev, živel cesar Friderik!“ tako je začel „*Berliner Tageblatt*“ svoje poročilo o smrti nemškega cesarja. Po pruskem prestolonasledstvu postane sedaj cesarjevič Friderik pruski kralj in po nemški ustavi h kratu nemški cesar. Mislilo se je sicer, da morda zaradi hude bolezn prestola ne bode niti vsprejel, a vsa novejša poročila javljajo, da ga nikakor ni voljen tebi nič meni nič prepustiti princu Viljemu.

Novi cesar je sedaj v 57 letu. Deset let star je princ Friderik stopil že po starih pruskih tradicijah v vojsko kot nadporočnik. Skrbeli so posebno za njegovo vojaško, pa tudi znanstveno izobraženost. 7. novembra 1849. leta, malo dni potem, ko je postal polnoleten, odšel je na vseučilišče v Bonn, kjer se je učil zlasti pravoznanstva in zgodovine.

Čez tri leta je dovršivši svoje študije na vse učilišči zopet ustopil v vojno službo in bil imenovan majorjem. Še tisto leto je s svojim očetom prišel k avstrijskim manevrom v Olumuc, pri kateri priliki se je sešel z našim cesarjem, ki ga je imenoval imejteljem 20. pešpolka. Iz Olumuca šel je na Dunaj.

Dve leti pozneje je polkovnik Moltke bil imenovan njegovim osebnim pobočnikom, kar je mnogo pripomoglo vojaški izobraženosti prinčevi. Leta 1858. poročil se je z najstaršo hčerjo angleške kraljice princesinjo Viktorjo. To ženitev je tedaj kaj različno sodilo javno mnenje na Angleškem in Nemškem. Angleški narod ni bil nič prav zadovoljen, ker tedaj Hohenzollerska dinastija ni bila še dosti čislana v Evropi ter je veljala za reakcionarno. Bali so se, da bi ta dogodek slabo ne uplival tudi na razvoj svobode v Angliji, v Nemčiji so pa bili jako zadovoljni s tem, ker so se nadejali, da bode ta ženitev utrdila težko priborjene svobodne institucije.

V znanem prepiru mej parlamentom in vlado, oziroma kraljem samim, se je vedno potegoval za pravice parlamenta. Povsod se je kazal jako liberalnega. V državnem sovetu, katerega član je bil, se je potegoval za svobodne naprave. Bil je v vojni proti Danskej, potem pa v vojni z Avstrijo, v kateri je bil poveljnik druge vojske. Priboril je več zmag in je zlasti pri Sadovi mnogo pripomogel k zmagi. 1867. leta pohodil je Pariško razstavo, in 1869. bil je pri otvorenju Sueškega prekopu. V vojni s Francozi bil je poveljnik južnonemških čet in je on 4. avgusta priboril prvo zmago v tej vojni, prisvojivši si Weissenburg, dva dni pozneje je pa s svojimi četami zmagal pri Wörth-u. Po bitvi pri Sedan, katere se ni udeležil, se je pa v gradu Bellevue sešel on in pa kralj z ujetim francoskim cesarjem Napoleonom. Za njegovo hrabrost v vojni imenoval ga je kralj generalnim

Nič manj zanimljive so politične borbe, v katerih je Hurban neustrašeno zastopal rojake svoje. Hurban je bil Štúrov pristaš v dejanji in besedi. Burno leto 1848. je vznemirilo vse narode avstrijske in vsak narod je potreboval močnih voditeljev. Hurban se je l. 1848. zibal v sladkih nadah, misleč, da napoči tudi Slovacom srečnejša doba samostalnega političnega življenja. Videl je, kako so se puntali Mažarji; videl je, kako so se Hrvati pripravljali na boj za svobodo pod banom svojim slavim Jelačićem; videl je, da v toli kritični dobi potrebuje Dunaj udanih bojevnikov. Hurban je tedaj stopil Slovacom na čelo, jel organizovati narodno vojsko; Dunajska vlada je to videla in vedela ter se ni temu protivila. Hurban je radi tega dobil še več poguma ter se je namerjal združiti še z ostalimi Slovani. V ta namen je šel v Zagreb in Beli Grad, potem se je napotil v Banat, od tod pa k našim rojakom na zahodnem Ogerskem. Mej Slovani na Ogerskem je kakih 17.000 slovenskih luteranov, katere je mislil Hurban pridobiti za svojo idejo. Hodil je od pastorja do pastorja slovenskega, unemal jih za upor, ali našim rojakom je že takrat otrplo narodno čustvo, in Hurban se je vrnil takorekoč praznih rok k rojakom svojim, „v deželo Matjažovo“,

maršalom. To je najviše dostojanstvo v pruskeji vojski in ga pred njim še ni bil dosegel noben Hohenzollerski princ. Ko se je proglasilo cesarstvo, je on prvi poljubil cesarju roko. Dne 2. marca 1871 šel je na čelu svoje vojske v Pariz. Po končani vojni bil je imenovan generalnim nadzornikom IV. armadnega nadzorstva in je vsled tega vsako leto pohodil južno Nemčijo.

Leta 1872. sešel se je z avstrijskim cesarjem v Ischlu, prihodnjo leto prišel je k razstavi na Dunaj in dve leti pozneje pa k pogrebu cesarja Ferdinanda. Ti shodi z našim cesarjem neso ostali brez vseh posledic za politiko, ampak so že gladili pot nemško-avstrijske zvezi.

Leta 1878. leta je nekaj časa nadomestoval cesarja, ter slednji ni mogel opravljati vladnih poslov, ko ga je bil obstrelil Nobeling.

Leta 1883. je cesarjevič potoval na Španjsko in od tod v Italijo, ter je obiskal španjskega kralja, italijanskega kralja in papeža. Povsod je bil jako slovesno vsprejet. To potovanje, ki ni bilo brez vsega političnega pomena, so tedaj razni listi jako obširno popisovali. To potovanje sicer, kar se tiče Španjske, ni doseglo svojega namena, pač pa kar se tiče Italije. Njega posledica je tripelaljanca.

Nastop novega vladarja ne bode premenil dosti nemške politike, kar je čisto naravno, ker cesar Viljem ni imel dosti upliva na politiko in ga tudi cesar Friderik ne bode. Vodil jo bode naprej knez Bismarck, kakor jo je doslej. Da si bode prizadeval obvarovati Nemčijo pred vojno, je naravno, kajti Nemčija v vojni nema kaj pridobiti, pač pa izgubiti. Bismarcku bode pa stališče v tem oziru težje, ker v cesarja Friderika ne bodo zlasti Rusi toliko zapupali, kakor so v Viljema. Kako prijateljstvo je vladalo mej ruskim in nemškim cesarjem, kažejo izjave ruskih oficijoznih listov. Uradni „*Praviteljstvenij Vjestnik*“ izšel je črno obrobljen, „*Journal de St. Petersbourg*“ pa piše, da zguba cesarja Viljema je hudo zadela ne le Nemčijo, temveč tudi Rusijo, kajti umrl je najboljši prijatelj ruske dinastije. Prva leta njegovega vladanja proslavil se je v vojnah, zadnja pošteno delal za ohranjenje miru.

Govori se, da bode novi cesar v svoji proklamaciji posebno naglašal, da se bode njegova vlada pred vsem prizadevala ohraniti mir. To tudi radi verjamemo, a je le vprašanje, če se jej bode posrečilo.

Kar se tiče slovanstva, pa smrt cesarja Viljema najbrž ne bode imela nikacega dobrega niti slabega upliva. Pod vlado cesarja Viljema so se zatirali Poljaki, ker je to želel Bismarck in ravno tako bodo se pod vlado cesarja Friderika. Mi nismo tako optimistični, kakor je rusko „*Novoje Vremja*“, ki se nadeja, da bode novi cesar prikrajšal politično vsemogočnost Bismarckovo, k čemur bode posebno pripomogel upliv cesarice, in posledica bode, da se bode to stoletje končalo v miru. Kaj tacega mogli bi jedva pričakovati, da je cesar zdrav, ne pa nezdravljivo bolan, ko bode morda že čez malo mesecev božja previdnost poklicala ga za očetom.

Skrajnost boja falcijoznega.

Pod tem naslovom priobčila je „*Česká politika*“ dne 7. t. m. nastopni članek:

katero jo mislil osvoboditi ogerskega gospodstva, kakor je to nekaj storil Matjaž Trenčinski. Zbral je tedaj vrle in zveste rojake svoje, oborožil jih kakor je mogel in znal ter vodil proti mažarskim četam. In bil je srečen vojskovodja; potolkel je dvakrat mažarske čete, prvič pri Brezovini, a drugič pri Budatinu. Tako je postal Hurban najpopularnejši sin svojega naroda; postal mu je verski učitelj, pisatelj, politični bojevnik in vojskovodja. Nato je šel k prestolju prosit samostalnosti za Slovake, toda Dunajska vlada ga ni uslišala, a ogerska ga je preganjala, razpisavši nagrado za njegovo glavo.

Neprijatelji naši nazivajo radi avstrijske Slovane panslaviste, osobito Slovaki so jim veliki panslavisti. Radi tobožnjega panslavizma zaprli so Mažarji Slovacom tri gimnazije, razpustili „*Matico*“ a nje veliko glavnico konfiskovali ter razpustili književna društva v Požunu in Levoči. Kdo bi mogel verjeti, da so pohlevni Slovaki nevarni panslavisti? Slovaki hočejo biti in ostati Slovani, vidijo le v slovanstvu spas svoj, in to je panslavizem. Štúr in Hurban kot dva največja zastopnika Slovakov osnovala sta bila in jela izdajati l. 1845. časopis „*Slovenskije Národnje Novini*.“ V tem časniku sta jela pisati v slovaškem narečju, opustivši češki jezik,

„Glejte, da se venkaj spravite!“ Tako zavrne častni gospod župan v Liberci dra. Šamánka, trdečega, da ima pravico s češkim jezikom potezati se za Čehe, kar je v zakonu utemeljeno, ter proužroči proti njemu disciplinarno preiskavo. A kar je gospod župan takisto lepega znašel, to fakcijsno časopisje jednoglasno objavlja kot jedini pravi način, kako se ima govoriti s sitnimi Čehi v zaprtem ozemlju. Še hujše so se vedli fakcijazi v Ljubljani. Tam sicer niso mogli dru. Tavčarju, znanemu advokatu in voditelju slovenskemu, ukazati, da mora molčati, ker nemajo v to moči, ali za to so pa sklicali nadenj naravnost kazensko sodišče, ovadivši ga, da je pregrešil goljufigo. Častivredno Dunajsko časopisje jim je seveda pritrkavalo, in tako se je zgodilo, da je v resnici zvedena bila proti dru. Tavčarju kazenska pravda, katera je povsem, kot je dejal sam državni pravdnik, pokazala namesto krivde obtoženega le zlovoljnost tistih, ki so ga sumničili.

Velepoučljiva je v tem pogledu brošura, katera je sedaj izišla o pravdi proti dru. Tavčarju. Ona jasno kaže način delovanja naših narodnih protivnikov. Ker jim je dr. Tavčar bil trn v peti, skušali so ga napraviti neškodljivega in hrumeli so proti njemu v „Neue Freie Presse“, da je goljufal za 50 gld. Pol leta se je pisalo in govorilo o tem, pol leta so blatili moža, ki častno mesto zavzema v družbi, ki se odlikuje po imovitosti in je znan po svoji radodarnosti in ljudomilosti. Naposled se je pokazalo, da ni pregrešil dejanja nečastnega, nego storil se zaslužnega, ker je obvaroval siromašni rodbini imetek, ki bi ga sicer izgubila bila.

To so pojavi, katerim se malo podobnih nahaja mej olikanimi narodi. Od boja proti našim rokodelcem, obrtnikom, proti češkim učencem in služkinjam prestopila je gospoda fakcijsna k doslednostim, katere vidimo v Liberci in v Ljubljani. Da je temu res tako, dokazuje „Deutsche Zeitung“ in Warnsdorfski vznemirjeni list, kateremu se vsa dosedanja agitacija „schulvereinska“ in „handwerkervereinska“ vidi medla in slaba. „Drugače moramo ž njimi govoriti“, vzklikuje naposled. „Po Liberski jim moramo povedati, po čem da je blago. Znaprej zginejo vsi oziri in zgodi se, kar se zgodi, znebiti se moramo življa, kateri v vsem in povsodi svoje neprijateljstvo do nas stavlja v prvo vrsto.“

„Kako dolgo še?“ moremo reči s Ciceronom in uverjeni smo, da ti izrodki delovanja fakcijsov ne morejo živeti dolgo. Take skrajnosti morajo imeti učinek, da vzbude reakcijo v dostojnem življenjskem in usamijo konečno tolpo, ki deluje po tacihi načelih. Blagodejni tega učinek javlja se že tudi mej Nemci v Ljubljani, ki se pričenjajo sramovati svojih rojakov. Učinek ta se bode prej ali slej pokazal tudi v zaprtem ozemlju.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. marca.

Delegaciji snideta se sredi maja, ako se ta čas kaj nepričakovane ne prigodi.

Konferenca škofov na Dunaji so se končale. Škofje so sklenili, da izdadó pastirski list za konfesionalno šolo, kateri se bode čital po vseh cerkvah. — Škofje so pa že tudi poprej delali za

katerega so se do tedaj posluževali tudi Slovaki ter sta tako razdružila Slovake od češke književnosti. To književno odcepljenost so obžalovali češki rodoljubi zeló, ker jim ni bilo prav, da se cepi jednorodni narod, ki bi se lahko posluževal jednega književnega jezika, ker so Čehi in Slovaki narod jednega jezika. Štúr in Hurban sta se odločila za ta razdvoj, ker sta v kritičnih časih mislila bolj koristiti Slovakom, ako jim pišeta v slovaškem, to je njim bolj razumljivem jeziku, in ker sta imela vero v drugačno spojitbo književno. Njiju ideja je bila, da bode ruski jezik postal jezik vseh Slovanov, in kadar pride ta doba, da se bode tedaj Slovaki priprijeli ruščine kot književnega jezika, a narodu pa da je pisati v njegovem narečju.

Te ideje Štúrove in Hurbanove je dobro označil Lamanskij v svojem delu „Slavjanstvo i mir budščago“, v katerem nam podaja Štúrove ideje o Slovanstvu. Vidimo, da je vse to bilo kulturno delovanje, katero nima s politiko nič opraviti; vidimo, da to ni državam nevaren pauslavizem.

Z Miloslavom Hurbanom so izgubili Slovaki svojega največjega prvobornitelja in pisatelja, a slovenska kultura najiskrenejšega pospešnika. Večnaja mu pamjat!

konfesionalno šolo. Že 30 januarja bili so ministru bogočastja in nauka izročili spomenico, kako naj se preustrojijo ljudske šole in učiteljstva.

Vnanje države.

Ruski listi brez izjeme jako Nemčiji prijazno pišejo in obžalujejo smrt cesarja Viljema, ki je bil veren prijatelj ruskemu carju. Razen „Praviteljstvenega Vjestnika“ izšel je tudi „Invalid“, ki je organ vojnega ministerstva, črno obrobjen. Časopisi priporočajo prijateljstvo z Nemčijo in izražajo nado, da bode novi cesar nadaljeval politiko svojega očeta.

Vsled smrti nemškega cesarja so se vsa pogajanja o **bolgarkih** zadevah mej velevlastmi prenehala. Tudi upliv Portine izjave, da je bivanje Koburžana v Bolgariji protizakonito, bode slabši, ker se v Sofiji sedaj zanašajo, da Rusija precej časa ne bode storila nobenega koraka v bolgarskem vprašanju. — Oficijozna „Svoboda“ piše, če je Porta hotela le Rusiji ustreči s tem, da je objavila, da je Koburžan nezakonit vladar, in se ne misli proti Bolgarom posluževati sile, v tem slučaju, bode si ohranila udanega vazala. Ko bi pa mislila Turčija energično postopati, tedaj bode bolgarski narod hrabro branil svojo svobodo in utegne se pripetiti, da si pribori nezavisnost. Turški državniki morajo vedeti, da imajo Bolgari tu ti svojo vojsko za brambo domovine. Res se sedanji položaj ne strinja z Bero-linsko pogodbo, toda tega ni zakrivila sedanja bolgarska vlada, temveč oni, ki so 9. avgusta odpe-ljali s silo kneza Aleksandra. Vlada, ki vzlic vsem rovanjem od zunaj vzdržuje red v deželi, ne more biti odgovorna za delo onih, ki so hoteli napraviti izgrede. Turčija naj bi zahtevala, da vlasti izrekó, da obsojajo postopanje Rusije, ki je po hajduški odstranila kneza Aleksandra. „Tirnovska Konstitucija“ objavila je program stranke Karavelova, kateroga glavne točke so: Ohranjenje ustave, varstvo državljanskih pravic, sporazumljenje z Rusijo na podlagi obojestranskih koristij, čustev in pravičnosti.

V Makedoniji in Stari Srbiji se baje nabirajo ustajniki, ki mislijo udreti v Bolgarijo. Mej njimi je nekda posebno dosti Črnogorcev, ki prihajajo iz Carigrada in trdijo, da so na potu v domovino. **Turška** oblastva pa vse to mirno gledajo, kakor se kaže, nikakor neso več voljna Bolgarije; varovati puntarskih poskusov emigrantov. Ker Bolgari nečejo ubogati Turčije, njim tudi slednja ne bode več šla na roko.

Predsednik **rumunskega** senata Ghika ni mogel sestaviti novega ministerstva. Kralj je potem naročil Bratianu, da sestavi novo vlado. Slednji je pa ministerstvo že sestavil. Novo ministerstvo je tako le sestavljeno: Bratianu, predsedstvo in vojsko; Sturdza, finance; Pherekyde, vnanje zadeve; Naku, bogočastje in nauk ter začasno notranje zadeve; Aurelian, javna dela; Gane, trgovino; in Giani, pravosodje.

Komisija **francoske** zbornice je dovolila kredit za pet generalnih vojnih inspektorjev, ko je vojni minister zagotovil, da bode generalne inspektorje imenoval samo za jedno leto. Da bi se pa generalni nadzorniki ne smeli odstaviti ali smeli dalje služiti, nego je sedaj dovoljeno divizijskim generalom, s tem večina ni bila zadovoljna. Posebno radikalci so se upirali, da bi se z imenovanjem generalnih nadzornikov takorekoč obnovilo maršalsko dostojanstvo.

Nemška svobodomiselná stranka se nadeja, da bode pod vlado cesarja Friderika Nemčija uživala več svobode nego jo je pod vlado cesarja Viljema, ko so smeli državni uradniki z največjo surovostjo postopati nasproti drugim državljanom davkoplačevalcem in je Bismarck smel zaničevati parlament, kakor je hotel. V Prusiji je bilo manj svobode, nego v katerej koli drugi evropskej ustavnej državi. Tudi Bismarck nekaj čuti, da drug veter vleče. Vprašanje je samo, če bode novi cesar imel dovolj sile, da bode zmogel upor uradništva, zlasti če bode toliko časa živel, da se stvari obrnejo na bolje. Cesarjevič Viljem je pa naklonjen Bismarcku, ter bi vladal po njegovi volji; če pride v kratkem na prestol.

Angleška spodnja zbornica dovolila je vladi 20 milijonov funtov sterlingov za nakup neke železnice in gradnje novih železnic v Indiji.

Mej **Italijo** in **Abesinijo** še dosedaj ni prišlo do boja. Kakor se kaže, ne marajo niti prvi niti drugi začeti, kar je čisto naravno. Italijani imajo premalo vojakov, da bi mogli prodirati v deželo in torej rajši čakajo sovražnika v utrdbah. Njeguševe čete so pa preslabo oborožene, da bi mogle napasti italijanske pozicije, če tudi bi lahko z uspehom zabra-nile sovražniku daljšo pot v deželo. Oboji so se pa že naveličali čakanja in Njeguš se baje misli že začeti pogajati z Italijani za mir. K temu ga pa silijo napadi mohamedanskih rodov, ki od družih strani silijo v deželo.

Dopisi.

S spodnjega Štajerskega 11. marca. [Izv. dop.] (Lažejo strastno, pa lažejo slabo.) Rabel opisuje nekje v svojih pismih, kako „kolosalni“ nasledki bi se pokazali, ko bi kdo znal tako prav korenito lagati in laž porabljeni. Resnico bi kar strah in groza obhajala; bila bi čisto neznaná, kakor lahen vzdih, kot „regret“ na svetu,

pa lažnjivci našega časa samo šušmarijo; kako velikanski hočejo tudi svoj posel raztegniti, vender se jim vidi koj, da njih duša ne pozna resnice, in da se laganja neso temeljito naučili.

Teh besed smo se v sedanjem času nehote spominjali, čitajoč „slavni“ Rakuschev listič, Celjsko „Vahto“, in dr. Foreggerjevo zadajo interpelacijo.

Ni dolgo od tega, ko je ta listič — v št. od 15. januarja t. l. — prinesel notico, da, kakor „vahta“ posnema iz „nekega“ slovenskega lista, „g. c. kr. ministerijalni svetnik Levičnik, izprášuje sodnijske uradnike, ki se predstavijo njemu kot personalnemu „referentu“ za spodnje Štajersko ustno in pismeno iz slovenščine“.

Notica pa je bila izmišljena pri „vahti“, ki jo je prva prinesla.

No sedaj pa so začeli naši nasprotniki, — poštenjaki, kar „en gros“ take lažnjive in izmišljene vesti fabricirati.

V št. od 1. marca ve zopet povedati „vahta“, da je „nek“ ud Celjske „ruske pisarne“ pripovedoval, da bo izpraznjeni Celjski notarijat dobil Slovenca.

Seveda je zlobna laž, da bi kateri Slovenec to — posebno pa patronom Celjske „vahte“ sploh kaj pravil; sicer pa je želeti v državnem in pravosodnem interesu, da bi to resnica postala in da bi Celjski notar bil mož, slovenščine zmožen, — Slovenec.

Tudi dr. Foregger je v svoji interpelaciji pogrel isto izmišljotino o tem slavnem „nekem“ udu „ruske pisarne“.

Razen tega pa je dr. Foregger povedal še jedno jednako izmišljotino, namreč, da se „pristaši slovanofilske stranke“ na spodnjem Štajerskem bahajo, kakor da uplivajo pri nameščavanju sodnijskih uradnikov, in da se ni nikdar pripetilo, da bi kasnejši dogodki tacega bahanja ne potrdili, je izmišljeno!

V št. od 8. marca t. l. pa pravi zopet „vahta“, da „Slovinci“ zatrjujejo, da je notar dr. Firbas v Brežicah za notarja v Celji toliko, kakor že imenovan. Izmišljeno po vsem!

Vse te laži, ki jih vedoma patroni Celjskega lističa spravljajo v vahtine predale imajo jasen namen: Pritiskati na ministerstvo, da bi posebno pri imenovanjih za spodnje Štajersko tako postopalo, kakor bi gospodje pri c. kr. okrožnej sodnji v Celji radi imeli in nadalje, da bi očrnili in spodkopali g. ministerijalnega svetnika g. Levičnika, katerega so že tolikokrat javno pa brez uspeha v lističih napadali, češ, od njega — ker družega Slovenca pri ministerstvu ni — zvedo slovenski voditelji in slovenske stranke vse že naprej, kaj se snuje pri ministerstvu.

Kar neso dosegli prej s svojimi napadi na „personalnega referenta“, to hočejo sedaj na drug način z lažmi doseči.

Namen imajo dovolj zloben in „dobre volje“ jim tudi ne primankuje; ali uspeha ne bodo imeli, kajti postopajo prebedasto! Začeli so tako na debelo fabricirati te laži, ki imajo vse ... isto marko, tako, da se na prvi mah spozna: „kam pes taco moli“. Vidi se pač našim nasprotnikom na prvi mah, kakor smo zgoraj rekli, da njih duša ne pozna resnice, da pa se laganja neso temeljito naučili; še pri laganju le šušmarijo.

S Ptujja 13. marca. [Izv. dop.] Časniki poročajo, da je Ekel, v preteklem meseci prvem avtonomnim županom na Ptujji izvoljen, dobil Najvišje potrdilo. S tem je ustanovljena, če ne na celem svetu, gotova pa v avstrijsko-ogerski monarhiji najmanjša avtonomna občina.

O potrdilu predstojnika in njegovega namestnika za okrajni zastop, ki sta bila izvoljena meseca julija lanskega leta, se še ne sliši nič. Torej opravlja posel okrajnega zastopstva še vedno nekaj Ptujskih purgarjev s svojimi privrženci, in sicer brez glave, ker se je poprejšnji načelnik, W. Pisk, tej časti odpovedal iz same jeze nad Ptujčani, ki ga neso volili v avtonomni zastop, če tudi jim je jedini on priboril avtonomijo. Ta peščica Ptujskih purgarjev, katere so slovenski zastopniki davno zapustili, so volili tudi nove zastopnike okrajnega šolskega sveta, na čelu znanega Michelitscha in Tschaneta, ki sta neki tudi že imenovana krajnima šolskima nadzornikoma za več slovenskih šol.

S Štajerskega 13. marca. Nemški listi poročajo razne vesti o šulferajnskih napredkih, mej temi, da se je toliko in toliko Ljubljanskih profe-

sorjev repenčilo v tamošnjem šulferajskem društvu; da je znani gimnazijski profesor Gubo v Celji voljen v odbor; da je po prizadevah glasovitega dr. Hoi-sela dobila nova šulferajnska šola na Slatini iz nemškega cesarstva, in sicer iz Freiburga v Breisgau-u vnovič 500 gl. podpore. Poroča se dalje, da je izvoljen za načelnika šulferajnske skupine na Ptuji znani dr. Michelitsch, za njegovega namestnika pa ravnatelj Ptujске spodnje gimnazije, neki Tschonet. *) — Čestitamo!

Z Dunaja 13. marca. [Izv. dop.] Zadnji večer slovenskega kluba združil je zopet precejšnje število Dunajskih Slovencev, celo iz Dunajskega Novega mesta prišel je bil g. Rad. Poznik. Bil je pa tudi v istini ta večer jako živahen, jako vesel in jako zanimiv, in to v prvi vrsti po berilu g. J. Jereba. Gospod čitatelj naslikal nam je z živimi besedami običaje pri ženitbah na Goriškem, koje pozna iz lastne skušnje. Pisalo se je že sicer o teh običajih drugod po Slovenskem, ali o goriških ni bilo še nikjer brati, in g. Jereb ustregel ni le samo slovenskemu klubu s svojim prezanimivim berilom, ampak ustregel bode vsemu slovenskemu svetu, ako objavi te običaje, v katerem si bodi slovenskem listu. Kako živo nam je pa tudi risal ženitovanje! Zdelo se je poslušalcem, da se vrši ženitovanje pred njihovimi očmi, zdelo se jim je, da pristopajo na pozorišče zdaj te, zdaj one osebe, in to vse pred njimi. Koliko veselosti vzbujale so do- stokrat te osebe! Zdelo se nam je, kakor bi jih bili že videli kedaj, in lahko bi bili popisali vsacega od nog do glave, kdor je govoril iz ust g. Jereba. Da, da, ravno tako govori in ravna preprost Slo- venec, kedar se ženi, kedar je na svatbi, kedar dela pismo pri dohtarji i. t. d.

Gospod čitatelj pobijal je pa v prvi vrsti nez- misel, da se jemljó mej preprostim narodom največ le oni, kojim so privolili le stariši v to. Ljubezen marveč je oni faktor, ki prouzročeva ženitve morda še bolj tu, nego drugod. — Začel je g. Jereb s snubitvijo. Ženin in njega oče prideta v hišo izvo- ljenke. „Ali imate kako kravo na prodaj?“ vpraša oče ženinov očeta neveste. — „Imam jo, imam“, odgovori ta, in res popelje prišleca najprvo v hlev, kjer barantajo za kravo, kakor na seinnji. Iz hleva gredó ogledovat žito in še marsikaj družega, in na- posled še le zbarantajo tako rekoč za nevesto. — Potem se pričnó priprave za ženitev. — Nevesta in nje oče gresta tudi ogledovat, kaj ima ženin. — Tako že mora biti. — Potem se prevaža bala, fantje naredé pred vasjo „šrango“. Tisti dan dovo- ljeno je fantom krasti po hiši nevestini. Posebno imenitno je, če ukrade kdo v hiši petelina. In to je tudi jako težavno, kajti zaprt je navadno v kacem kotu, kjer ga ni lahko zaseči. Ukraden pe- telin priveže se potem na balo ter se odvede na ženinov dom. — Nekaj dni pred ženitvijo prideró vaščani pred dom neveste, katero hočejo po vsej sili odvesti. Seveda, duri so vse zaprte. Toda pri- šleci hoté jih ulomiti. Najprvo vrže se jim iz hiše maček. Prvi uščipne ga za rep, da potem družega opraska; za mačkom pahne se iz hiše stara baba. Oj, ti uboga stara baba! — Svatba trpi seveda par dni, vsak svat ima pušljic, kaplan, ki poroča, pa največjega. In kako veselo je na svatbi! Vse pleše, vse se raduje, vse poje. Slednjič vender le zapustita novoporočenca goste, in sedaj izginila sta izpred očij tudi slovenskemu klubu na Dunaji. — Gospod čitatelj žel je za ta svoj prezanimiv spis obilno in zaslužno pohvalo.

In da je bil ves zadnji večer tako prijeten, zahvaliti se nam je v prvi vrsti temu berilu. Na- pijalo se je potem mnogo, mnogo, tudi se ni manj- kalo govorov o raznih slovenskih zadevah. Govorili so gospodje: Navratil, Poznik, dr. Simonič, Pukl, Ciperle, Premeru, Škedl, Uršič, Bleiweis, Förster in dr. A tudi dejanski po- kazal je slovenski klub svoje domoljubje, kajti nabral je ta večer za društvo sv. Cirila in Metoda devet- najst goldinarjev. — Prihodnji večer slovenskega kluba bode 7. aprila. Čital bode g. R. Poznik.

*) Tschonet — tal. Giovanetto, je liberalen Tirolec, kakor se sliši, zagrizen privrženec nemškoliberalne stranke na Ptujem; zato se imenuje njegovo ime vselej poleg Miche- litschevega. Bil je poprej profesor zgodovine v Ljubnem; naročeno mu je bilo baje svoje dni, da bi še izpit napravil iz nemškega jezika, pa si je bil neki pozivaje se na težave in zasluge nadzorniškega posla za ljudske šole, sprosil oproščenja od tega izpita. Zna li slovenski, ne vemo, pa bržkone, da ne zna.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerašnja številko na- šega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdnštvo zaradi dopisa iz Celovca. Današnji številki dodali smo dve strani priloge.

— (Strossmayerjev večer) bode, kakor smo že omenili, dne 17. t. m. zvečer. Ustopnice dobivajo se samo še danes in jutri v „Narodni Tiskarni“, na kar opozarjamo rodoljube in častilce Djakovkega vladike.

— (K zlatej maši vladike Strossma- yerja.) Juraj Tordinac, veliki predstavnik bosenskosremskega kapitola, izdal je do vsega duhov- ništva bosenskosremske vladikovine okrožnico, v kateri poziva duhovništvo, da v praznik sv. Josipa čita sveto mašo za vladiko Strossmayerja in za narod hrvatski. Ob jednom izreka nado, da bode za vladiko Strossmayerja maševalo tudi duhovništvo zunaj Djakovske vladikovine širom Hr- vatske, Dalmacije, Bosne, Istre in Slovenije.

— (Pri Djakovske slavnosti) bode „družbo sv. Mohorja“ zastopal kanonik in vladikiški kancelar prečastiti gospod Lambert E n s pieler kateri bode vladiki Strossmayerju izročil posebno adresu društva.

— (Slovensko delavsko pev. društvo „Slavec“) imenovalo je predvčeraj dne 12. t. m. pri svojem izrednem občnem zboru preuzvišenega gospoda vladiko Strossmayerja jednoglasno svo- jim častnim članom.

— (Vladiko Strossmayerja) imeno- vale so častnim občanom nadalje občine: Kobarid, Kokarje, Sv. Lovrenc v Slov. goricah, Št. Vid na Vipavskem, Dornberg-Prvačina in Čitalnica Ptujka pa častnim članom. Živeli zavedni Slovenci!

— (Občini Lukovica in Poddraga nad Vipavo) imenovali sta dne 13. marca t. l. vladiko J. J. Strossmayerja častnim občanom! Slava!

— (Vladiki Strossmayerju) pošiljajo mnogobrojne občine hrvatske adrese, ki imajo ve- činoma naslednjo vsebino: Preuzvišeni gospodine! U sretni čas Vaše petdesetgodišnjice svečeničkoga života slavi cijeli naš narod dvojaku slavu. Neumrla djela Vaša: akademija i sveučilište, galerija slike i stolna crkva djakovačka, i na stotine drugih Bogom blagoslovljenih djela Vaših, koja narod vidi u životu i cvijetu, opominju nas, da zahvalimo Bogu, što nam je iz skromne gradjanske kuće podigao muža, koji je satvorio toliko orijaških djela slavi Božjoj i sredi svoga naroda. Druga je slava naša, što ste u djela Vaša ulili velikim duhom Vašim pro- dahnutu misao sloge ovoga teško iz- kušanoga naroda, da se Hrvati i Srbi, očuvav i jedni i drugi nooskvrnute i vierske i druge predaje svojih otaca, osjećaju onako jedin- stvenim narodom, kako sam Bog hoće, kada dade, da jednim jezikom progovaraju. Slava je naša tim veća, što Vas možemo zdrava i vedra zamoliti, da ovoj i ovakovoj slogi na Vašoj zlatnoj misi dadete svoj blagoslov. Bog Vas blagoslovio zdravljem i srećom, da dugi život Vaš sve više poveća sreću našega naroda.

— (Umrl) je danes v revni hiši Stubenber- govci v Gradišči v 70. letu svoje dobe Viljem Rost. Pokojnik je bil rodom Nemeč, nekaj jako imovit sodar in hišni posestnik ter obče znana osoba. Za dr. Coste županstva bil je mestni odbornik. Zadnja leta je popolnem obubožal, a nikdar ni tožil o svo- jem slabem stanju. Naj v miru počiva!

— (V Zagrebu) umrl je preteklo nedeljo g. dr. Leopold pl. Šram, odvetnik, deželni in dr- žavni poslanec, mestni odbornik itd. v 58. l. dobe svoje.

— (Ustopnice) k Strossmayerjevemu kon- certu, katerega priredi slov. delavsko pevsko dru- štvo „Slavec“ v nedeljo 18. t. v redutni dvorani, dobivajo se jutri v četrtek, petek in soboto v pro- dajalnici gospoda H u g o n a T u r k a na Glavnem trgu.

— (Osepnice.) Predvčeraj za osepniciami zbolel: 0. Ozdravela 2 možka, 2 ženski, 1 otrok. Umrl: 2 možka, 2 otroka. V zadnjih 24 urah pa zboleli 3 otroci. Ozdravel: 1 možki. Umrl nobeden.

— (Ljubljana) je vsled predvčerajšnega dežja in snega močno narastla. Tudi Sava je velika in kakor čitamo v Zagrebških listih, nadejati se je po- vodenj.

— (Povodnji.) Po vsej državi nastale so povodnji, ki so velike škode prouzročile. Tudi Sava je od nedelje silno narastla ter pri Zagrebu stopila

čez bregove in preplavila vas Trnje. Proti Maksi- miru je ob železničnem nasipu veliko jezero. Včeraj in danes pa vode zopet upadajo.

— (Deželna filokserna komisija) je 12. marca zborovala v Ljubljani. — Prišli so vsi člani, gg. dr. Vošnjak, dr. Mencinger, vodja R. Do- lenc, nadinženir Witschl, tajnik kmetijske družbe G. Pirc, komisar Reichl in vladni svetnik Dralka. Predsedoval je g. deželni predsednik baron Wink- ler. Komisar Reichl je poročal o razširjanji trtne uši na Dolenjskem. V Kostanjeviškem okraju so so okuženi vinogradi vseh katastralnih občin, ne menj v Krškem. Trtna uš pa sega že tudi v Mo- kronoški in Novomeški okraj pri Beli cerkvi ter je konstatovana v Črnomeljskem okraju v Draščah, Grabljevc, Štrekljčevci. Ameriška trtnica v Kostan- jevici obsega 2 ha. Za ameriške trte se je ogla- silo 24 posestnikov, ki so dobili 17.654 trt po 1 krajc. za šibo. Pri obravnavi o tem poročilu po- udarjala je komisija, da bi moral za Kostanjeviško trtnico nastavljen biti strokovno izobražen vincar, kajti vsled tega, da trte neso bile že jeseni obre- zane, pozeble so šibe in bo zdaj dobiti le malo zdravih. Obširna je bila razprava o sklepih dežel- nega zbora, storjenih v poslednji sesiji ter je ko- misija sklenila vladi priporočati, da v zmislu teh sklepov napravi še dve ameriški trtnici v Mokrono- škem in Črnomeljskem okraju in da privoli pod- poro kmetijski družbi v ta namen, da napravi ame- riško trtnico in vinograd na primernem kraju blizu Ljubljane. Zastran pouka, kako cepiti domača ple- mena na ameriško trto, pa se bode naprosil deželni odbor, da dovoli na Grmu take kurze. Konečno je komisija sklenila ponavljati lanski sklep, da naj vlada predloži državnemu zboru zakon, po katerem se z ameriško trto na novo zasajeni vinogradi te- kom 10—12 let ne smejo prodati eksekutivnim potom.

— (Na Savi) 13. marca. Znano je obče, da se je tovorilo blago le po Savi, predno je tekla todi mimo železnica. Na desnem njenem bregu na- haja se še dandanes steza, po kateri so tačas go- nili vole, ki so hkratu ondugori vlačili ladije. Se- veda je sedaj ta steza v jako slabem stanju. A ker ne dostaje druge poti, uporabljajo ipak še narod. — Na to stezo štrle gorostasne pečine v vis, ki se pogosto luščijo, da v ogromnih komadih skalovje lomasti v Savo. Po zimi, še raje pa spomladi ob času taljenja se pripeti često, da se iznad onih sten usipajo plazovi, ki mnogokrat tirjajo žrtev. — Te dni hodila je neka v sv. Križko žup. pristojna ženska po tej stezi. Prodajati je nosila običajno jajca in semena v Zagorje. Blizu Renk, pri tako- zvani Koškej drči, prihrumi zdajci plaz snega, in to s tako silo, da siroto vrže z obalj na sredo Save. Umevno je, da je utonila. V Zagorji so jo dobili iz vode mrtvo, ter zagreblji jo na tamošnjem pokopa- lišči. — Pripoveduje se mi, da sta pred kacimi 15 do 16 leti baš tam ponesrečila se na isti način dva dimnikarja. Jednega je zalučil plaz v Savo. kjer je poginil, družega pa je vrglo celo čez reko. A vender le je odnesel pete, dasi se je bil sila po- bil, prileteviši na tostransko skalovito obal.

— (Izpred porotnega sodišča Ljub- ljanskega.) Pri prvi predvčerajšnji obravnavi traja- joči celih 6 ur, zatožena sta bila dva kmetjska fanta: 18letni Fran Stare in 22letni Janez Šimnovec hu- dodelstva umora, ker je Staré na prigovoru Šimnovca usmrtil 16letnega hlapca Franceta Jerišo pri Jurčku v sv. Valburge vasi v Smeledniku dne 25. decem- bra 1887. Ta umor, kakor ga zatožba kvalifikuje, je psihologično neumljiv, kajti iz obravnave in iz izpovedeb obeh zatožencev, se nikakor ne more pojmiti, zakaj je baš Fran Jeriša moral biti žrtev, zakaj sta si ravno njega Staré in sozatoženi Šim- novce izbrala, da mora biti umorjen. Dne 25. de- cembra l. l. bila sta zatoženca že pred litanijami v krčmi, po litanijah šla sta zopet v krčmo, kjer jima je ključar pravil, da misli vzeti Starétovo mater, ki je bila vdova. Staré na to odvrne: „Če vzameš mater, bota oba cerknila!“ ter skoči z nožem proti Bitnerju. K sreči je krčmar prijel Staréta in od- vrnil napad. Zapustivši krčmo zasukala sta se po stranski poti in prišla do Jurčkovega hleva, kjer ja je umorjeni Jeriša čul pogovarjati se in slišal be- sede: „Če ga ti ne boš, te bom pa jaz.“ Iz izpo- vedeb posname se toliko, da je Šimnovec umorje- nega Jerišo iz postelje potegnul in pred hlev pri- vlekel, kjer mu je Staré zasadi v truplo nož, ka- terega mu je Šimnovec posodil. Fran Jeriša je vsled rane v dveh dneh umrl. Porotniki so vprašanje glede

umora zanikali, vprašanje glede hudodelstva uboja pa jednoglasno potrdili. Sodišče obsodilo je Staréta na 5, Šimnovca pa na 8 let teške ječe, poostrene s postom in tamnico.

— (Delavsko podporno društvo v Trstu) pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa izdalo je račun in poročilo za leto 1887 v podobni 32 strani obsežne knjižice. Po pozivu na občni zbor, ki bo dne 25. t. m., nahaja se v knjižici dobro pogojena podoba dne 20. julija 1887 umrlega društvenega predsednika Viktorja Dolenca, kateremu je tudi posvečen prav srečno in laskavo pisan članek, ocenjujoč prerano umrlega izredne zasluge. — Društveno delovanje bilo je v letu preteklem prav povoljno. Društvena gotovina pomnožila se je za 1971 gld. 62 kr. Koncem leta 1887 imelo je društvo (moški in ženski oddelek) 17.240 gld. 35 kr. premoženja, 976 družabnikov, 202 družabnici vkupe 1178 članov. Premoženje je deloma naloženo v hranilnicah, v kranjski hranilnici 6677 gld. 40 kr., v prvi Zagrebački štedionici 3174 gld. 60 kr., deloma v gotovini, obligacijah, srečkah, polištvu in drugače. Pokojninska zaloga moškega oddelka narastla je na 5585 gld. 11 kr. Konstatujoč jako uspešno delovanje tega prekristnega in za Trst velevažnega društva, pridružujemo se odborovi želji in polagoma družabnikom na srce: vzajemnost, jedinstvo in sloga, priporočujoč ob jednem delavsko podporno društvo vsem rodoljubom najtopleje.

— (Razpisane učiteljske službe:) Na jednorazrednici v Begunjah na Gorenjskem služba učitelja in vodje. Plača 450, doklada 30 gld. in stanovanje. — Z enakimi uveti razpisana je služba učitelja in vodje v Mošnah. — Na Dobravi pri Kropi razpisana je služba učitelja in vodje. Plača 400 gld., doklada 30 gld. in stanovanje. — Na trirazrednici na Jesenicah razpisana je služba 3. učitelja, oziroma učiteljice. Plača 400 gld. — Prošnje za vse te službe do 5. aprila t. l.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 12. marca.*) Pogrebni sprevod cesarja Viljema bode v petek.

Berolin 12. marca.*) „Norddeutsche“ javlja, da je državni kancelar po dogodkih zadnjih dni hudo prizadet. Smrt cesarjeva ni ga potila samo duševno. Pojavila se je zopet njegova stara bolezen. Zaradi tega spremljal ga je Schweininger v Lipsko. Schweininger misli, da Bismarck potrebuje miru in da mora kolikor možno zdrževati se poslovanja.

Dunaj 12. marca.*) V Dunajskem Novem mestu predmestje Gröhr deloma preplavljeno. Iz drugih krajev Nižje Avstrijske, Češke, Moravske in Galicije naznanjajo se povodnji. Morava in Dija sta izstopili in popolnem prepluli okolico Olomuško in Mikulovsko. Granica (Weisskirchen) je v nevarnosti. Iz Olomuca odšli so tjakaj pjonirji.

Krakovo 12. marca.*) Štiri petine mesta so pod vodo. Na trgu vozijo se v čolnih. Veliko škode v vojaških skladiščih sena in v zalogah soli. V okolici Krakovski 28 vasij kakor v velikem jezeru. Močno poškodovana je transverzalna železnica.

Št. Peter na Notranjskem 13. marca. Podružnica sv. Cirila in Metoda na Pivki je danes podpisal peticije za Liechtensteinov predlog odklonila.

Dunaj 13. marca.*) „Wiener Zeitung“ objavlja Bismarckov telegram Kalnoky-ju, izražajoč zahvalo na vseh iz raznih avstro-ogerskih pokrajin prihajajočih znakih srčnega sočutja na Nemčije žalosti, kateri pojavi so novi dokazi nerazrušljivega, na neomajljivi podstavi enakih interesov, tradicij in jednakega mišljenja, oprtega prijateljstva. Kalnoky odgovoril: Obestranski narodi so soglasni v prepričanji, da bodo prijateljske vezi, sklenene zaradi miru, prestale vsako izkušnjo. Avstro-Ogerska priznava s polnim zaupanjem v Viljemovem nasledniku isto tako iskrenega prijatelja svojega vladarja in svojih narodov.

Dunaj 13. marca. Začetkom današnje seje državnega zbora se prečita zahvalna brzo-vest Bismarcka zbornici za sožalno izjavo, potem dopis deželnega sodišča Dunajskega, da se Schönerer izroči za kazensko preganjanje radi nasilstva njegovega proti uredništvu „Tagblatta“. Stvar ta se odstopi imunitetnemu od-

* Iz včerajšnje konfiskovane številke.

seku, ki jo v kratkem reši. Potem se nadaljuje debata o plačah veroučiteljev. Poslanec Weitlof govori za načrt, a ob jednem ostro proti sedanjí agitaciji veroučiteljev za predru- gačenje šolskega zakona. Z nasprotnega stališča govoril župnik poslanec Špelina. Potem se je debata pretrgala in prihodnja seja napovedala za četrtek, 15. t. m.

Berolin 13. marca.*) Cesarjeva odredba državnemu kancelarju naznanja za postopanje vlade merodajne točke, obsežajoče popolni vladni program. Kot vrhovni zakon navaja se javna blaginja, kot najgotovnejše jamstvo nepretrganega pospeševanja vladnih nalog pa, da se ohrani brambena sila. Dalje se našteva: Vestno izpolnjevanje državne in deželne ustave, popolno vzdrževanje načela verske tolerancije, vzgoja mladine v strahu božjem, gojitev narodno-gospodarskega napredka in kolikor možne varčnosti, razvoj umetnostij in znanostij. Končuje z besedami: Brez ozira na veleslavne velike čine bođi vlada moja dobrodelna, koristna in polna blagoslova.

Peterburg 13. marca.*) „Praviteljstvenij Vjestnik“ piše: Poleg želje carjeve, da se spominu pokojnega cesarja izkaže pristojno spoštovanje, priča carjevičevo potovanje v Berolin, da bodo obe vladajoči hiši tudi pri nasledniku vezala tesnega prijateljstva in vzajemnega zaupanja krepke vezi, ki že davno spajajo obe državi in kateri je bil cesar Viljem zvest do zadnjega izdihljaja. Te vezi naj bodo, kakor poprej, poročstvo trajnih mirnih odnošajev mej Rusijo in Nemčijo, ker so tako potrebne za obestransko blaginjo in za odvrnitev vsakeršnih mejnarodnih sporov.

Peterburg 13. marca. Veliki knez prestolonaslednik in velika kneza Mihael in Nikolaj odpotujejo danes v Berolin, da se udeležijo pogrebne sprevoda.

Pariz 13. marca. Časniki o cesarja Friderika proklamaciji ugodno sodijo in mislijo, da so v njej izražene mirne in svobodne ideje. General Billot odpotuje kot zastopnik Franco-ske v Berolin.

Bukurešt 13. marca. Kralj in kraljica odpotovala sta v Berolin.

Dunaj 14. marca. Minister odgovoril Tonkliju, da je zaukazal koroškemu namestniku poizvedavati in poročati o slovenskih šolah, obetajoč razsodbo v zmislu zakonov in pedago-gičnih načel. Isto obljubil glede odredbe goriškega šolskega sveta zastran upeljave nem-ščine v ljudske šole.

Dunaj 14. marca. „Slovenskemu pev-skemu društvu“ že dovoljena Strossmayerjeva slavnost zopet prepovedana.

Charlottenburg 14. marca. Cesar in cesarica vsprejela včeraj poklanjajočo se deputacijo mestnih oblastev Berolinskih. Nadžupan Forckenbeck čital dovoljenjem cesarjevim v ganljivih besedah adresi. Cesar dal nadžupanu pismen odgovor z naročilom, naj ga prečita. V odgovoru se cesar zahvaljuje obljubujoč, da bode za Berolina blagor kakor oče delal. Vspre-jem bil najmilostnejši.

Pariz 14. marca. V Arler-u hotela mno-žica pobiti Italijane, katere so prijeli, ker so umorili dva znava. Jednega je množica skoro zadavila, dva vojaka stražnika ranjena, delavci italijanski spodení. Podjetniki so obljubili, da odpuste italijanske delavce.

London 14. marca. „Standard“ zmatra telegrame mej Kalnokyjem in Bismarckom kot pravo obnovitev avstro-nemške zveze. Tele-grami, katere treba zmatrati kot državne do-kumente, obsežajo definicijo tudi zanaprej iden-tične politike obeh držav.

* Iz včerajšnje konfiskovane številke.

Razne vesti.

* (Slovaškimi izseljencem) se v Ameriki ne godi slabo. Madjarski listi priobčujejo namreč podrobne izkaze, koliko denarja so zadnji čas slovaški izseljenci poslali samo v Sipiško županijo (Zips). Rečene županije 20 poštnih uradov prejelo je iz Amerike 517.249 gld. 94 kr. „Egyertetes“ pravi k temu, da ta izkaz glasneje govori, nego vse vladne naredbe proti izseljevanju v Ameriko. V Novem Yorku ustanovili so si izseljenci slovaški svoj list, po katerem so v živalni zvezi s svojimi rojaki v stari domovini ter skrbno gojé svoj jezik in svojo narodnost na svobodnih ameriških tleh.

* (Židovsko sleparsko časnikarstvo.) Posebno se odlikuje „W. Allg. Ztg.“ s svojimi napadi na vse, kar z židi ne trobi v isti rog. Zadnji čas ta list posebno tudi rad črni Slovane. Kako pa je tega lista postopanje, kaže sledeča dogodba, ki jo je objavil „Vaterland“: Nek žid se je hotel ože-niti v Hanovru, a ker je bival na Dunaji, moral bi se bil zakonski oklic objaviti v kakem Dunajskem listu. Ker pa iz tehtnih vzrokov ni maral, da bi zvedeli na Dunaji, da se ženi, dosegel je svoj na-men pri „W. Allg. Ztg.“ ki je tiskala dotični in-serat le v desetih izvodih svojega lista, dočim so vsi drugi izvodi dotične številke izšli brez dotičnega inserata.

Poslano.

Iz poročila „Neue freie Presse“ posnel sem, da je v znanej „veleizdajske“ pravdi proti dr. Živ-nému državni pravdnik pl. Soos mej listi, o kate-rih je trdil, da so prejeli podporo iz Rusije, imenoval tudi „Slovana“. Ker bi to, ko bi bilo resnično, tvorilo zločin obrekovanja po §. 209 kaz. zak., pisal sem odvetaiku g. dr. Edmundu Marktbreiter-ju na Dunaji sledeče pismo:

„Blagorodni gospod!

Velespoštovani gospod kolega!

Iz poročil Dunajskih listov o „veleizdajske“ pravdi proti dr. Živnému posnemam, da je dr-žavni pravdnik v teku obravnave mej listi, o kate-rih je trdil, da so prejeli podporo iz Rusije, ime-noval tudi „Slovana“. Ker sem jaz skupno z Iva-nom Hribar-jem v letih 1884—1887 izdajal v Ljubljani ilustrovan časnik z naslovom „Slovan“ in se omenjeni izrek tolmači tukaj vsesplošno tako, da je državni pravdnik imel v mislih najin list, prosim Vas, velespoštovani gospod kolega! da se podaste k državnemu pravdniku pl. Soos-u ter ga v mojem imenu vprašate, če je s svojim izrekom mislil naji-nega „Slovana“ ali morebiti list, ki z istim naslo-vom izbaja na Dunaji, da bodem eventualno vedel, kaj mi je storiti za obrambo najine časti.

Z odličnim spoštovanjem

udani

dr. Ivan Tavčar.

V Ljubljani, dne 5. marca 1888.“

Na to prejel sem tale odgovor:

„Blagorodni gospod!

Velespoštovani gospod kolega!

Vsled preoblega posla poslednjih dni mogoče mi je še le danes odgovoriti Vam na prijazno pismo z dne 5. t. m.

Tekom cele obravnave proti g. dr. Živnému ni nikdo, tedaj posebno tudi ne g. državni pravdnik pl. Soos, izrekel, da bi bili Vi ali g. Ivan Hri-bar ali Ljubljanski list „Slovan“ prejeli podpore iz Rusije.

Sploh se je to očitalo le g. dr. Živnému, resp. njegovemu časniku „Parlamentar“ ju. Po tem takim po mojem mnenji nemate povoda v tej za-devi sploh še kaj storiti.

S popolnim spoštovanjem

udani Vam kolega

dr. Edmund Marktbreiter.

Na Dunaji, dne 8. marca 1888.“

Kakor je vidno iz tega odgovora, bilo je do-tično poročilo „Neue freie Presse“, katero je potem prešlo v provincijalne nemške lističe in katero je tudi Ljubljanskim hudobnim jezikom dalo oprava-ka dovolj, tendenciozno popačeno in zadovoljum se s tem, da to konstatujem javno. „Laibacher Wochen-blatt“-u in drugim nemškim lističem, ki so slastno polotili se omenjene falsifikacije, da so blatili mene in g. Ivana Hribarja, ne bodem pošiljal poja-snila. Ako imajo kaj poštena, priobčili bodo stvar sami od sebe; ako ne, tudi dobro: v njih ne bodeva iskala obrambe svoje časti.

V Ljubljani, dne 12. marca 1888.

Dr. Ivan Tavčar.

Za Levstikov spomenik.

VI. izkaz.

Gospod Gregor Einspieler v Celovci	1 gld. — kr.
„ J. Tomažič, župnik na Gradu	1 „ — „
„ A. Karlin, kaplan v Ljubljani	1 „ — „
„ A. Kalaa, kaplan v Ljubljani	1 „ — „
„ A. Žlogar, kaplan v Ljubljani	1 „ — „
„ Vaso Petričič v Ljubljani	5 „ — „
V Žužemperku so darovali: J. Dereani 1 gld., Koncilija 50 kr., Pehani 1 gld., Pernel 50 kr., J. Rorman 40 kr., go-spodičina H. Rosina 60 kr., V. Rosina 2 gld., Šmorancer 1 gld., Tekster 50 kr., dr. Volčič 2 gld., gospa Vrhovčeva 1 gld., skupaj	10 „ 50 „
Gospod L. Potočnik, dekan v Gornjem gradu	2 „ — „
Izkazanih	280 „ 84 „
Skupaj	302 gld. 84 kr.

V Ljubljani, dne 10. marca 1888.

Odbor „Pisateljskega društva“.

Mnogoletna opazovanja. Proti slabosti želočca in pomanjkanju slasti do jedij, sploh pri vseh želočnih boleznih se pristni Moll-ovi „Seidlitz-praški“ zelo odlikujejo od drugih sredstev, s svojim prebaviljenjem pospešujočim in želočec okrepejučim vplivom. Cena škatelji 1 gld. Po poštnem povzeji razpošilja jih vsak dan A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj vedno izrečno Moll-ove pripravate z njega varstveno znamko in podpisom. 3(31—4)

„LJUBLJANSKI ZVON“
 stoji (192—251)
 za vse leto gld. 4.60; za pol leta
 gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijne srečke 10. marca.
 V Trstu: 76, 2, 13, 85, 78.
 V Linci: 4, 88, 2, 20, 90.

Tujci:

12. marca:
 Pri **Sionu**: Sohne iz Novega Jorka. — Schlegel z Dunaja. — Kramer iz Inomosta. Wellinger iz Budimpešte. — Menzinger s Krškega. — Goldmajer iz Bohinjske Bistrice. — Poppi iz Vidna.
 Pri **Maliči**: Sonnenfeld iz Devina. — Kralovsky, Schacherl, Pollak z Dunaja.
 Pri **južnem kolodvoru**: Budschn iz Berolina. — Fürst z Dunaja. — Fischer iz Pulja. — Derbič iz Loke.

Umrli so v Ljubljani:

12. marca: Andrej Bolte, hlapec, 21 let, Trnovski pristan št. 10, za kozami. — Friderik Jeločnik, čevljarja sin, 4 1/2 leta, Rožne ulice št. 39, za kozami. — Alojzija Hra-tnik, posestnica, 37 let, Stari trg št. 8, za vodenico. — Ana Šorič, kuharica, 68 let, Gosposke ulice št. 4, za kapom. — Neža Marinčič, delavca hči, 5 1/2 leta, sv. Petra cesta št. 56, za kozami.
 13. marca: Antonija Pogačnik, učenka, 15 let, Dunajska cesta št. 7, za jetiko. — Neža Plahutnik, kramarja žena, 57 let, Tržaška cesta št. 19, za jetiko.
 14. marca: Urša Lindinger, delavka, 24 let, Trnovski pristan št. 10, za kozami. — Marija Bezljaj, mizarja žena, 58 let, Tržaška cesta št. 33, za Brightovo boleznijo.
 V deželnej bolnici:
 9. marca: Anton Kramar, gostač, 50 let, za jetiko.
 10. marca: Marija Bizjak, šivilja, 28 let, za jetiko. — Ana Košir, dekla, 32 let, za kozami. — Andrej Falešič, gostač, 64 let, je bil umirajoč prinešen.
 11. marca: Janez Šinkovc, mizar, 20 let, za kozami. — Nikol. Gojmerac — Stipan, brivec, 20 let, za jetiko.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
12. marca	7. zjutraj	720.8 mm.	4.0° C	sl. szh.	obl.	24.20 mm
	2. popol.	722.8 mm.	1.6° C	sl. svz.	sneh.	dežja in
	9. zvečer	723.7 mm.	1.0° C	sl. svz.	obl.	snega.
13. marca	7. zjutraj	723.9 mm.	3.4° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	722.9 mm.	6.6° C	sl. zah.	d. jas.	
	9. zvečer	725.2 mm.	2.6° C	sl. jz.	jas.	

Srednja temperatura 2-2° in 2-0°, za 0-6° in 0-8° pod normalom.

Dunajska borza
 dne 14. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	77.60	77.65
Srebrna renta	78.75	78.95
Zlata renta	108.95	109.00
5% marcna renta	92.45	92.45
Akcije narodne banke	857.—	857.—
Kreditne akcije	268.—	268.20
London	126.95	126.90
Srebro	—	—
Napol.	10.04 1/2	10.03 1/2
C. kr. cekini	5.99	5.99
Nemške marke	62.35	62.32 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	130 gld. 25 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	163
Ogerska zlata renta 4%	96	35
Ogerska papirna renta 5%	83	30
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105	105
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	117
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	126	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	99	35
Kreditne srečke	100 gld.	179
Rudolfove srečke	10	21
Akcije anglo-avstr. banke	120	100
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	214	75

Tereziya Pogačnik naznanja potrjim srecem v svojem in v imenu svojih otrok pretužno vest, da je danes popoludne ob 3/4. uri njena iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra, gospodičina

TONICA,
 učenka VII. razreda,

po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 15. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.
 Pogreb bo 15. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše št. 7 na Dunajski cesti.
 Svete maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi č. oo. frančiškanov.
 Umrli bodi priporočena v blag spomin in molitev. (197)

V Ljubljani, dne 13. marca 1888.
 Pogrebni zavod Frana Doberlet-a.

V „NARODNI TISKARNI“ v LJUBLJANI
 sta izšli knjigi:

Selski župnik.
 Roman. Spisal L. Halčevy, poslovenil Vinko. — Ml. 8°, 203 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.
Junak našega časa.
 Roman. Spisal M. Lermontov, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 264 strani. Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Na prodaj ali v najem
posestvo na mahu.
 Več se izve: Gruberjeve ulice št. 1, za Gradom. (194—1)

Spretno šiviljo slamnikov
 išec (200)
Toma Winder v Zagrebu,
 Gorske ulice št. 7.

7 1/4 orala
dobro pognojenih njiv
 s kozolcem s 16 štanti
 v Bežigradu, katere je dosedaj rabila firma Tschinkel, odda se sedaj za več let v najem.
 Kaj več se izve na Dunajski cesti št. 18 (Gariboldijeva h'ša) pri vrtnarici. (184—2)

Naznanilo.
 Podpisana knjigotlačnica je pred kratkim priredila drugo izdajo Malvasiö-eve povesti:
Strijc Tomova koč.

Knjigo — ki obsega 14 tiskovnih pól — krasi lepa naslova slika in četvero lönih bakrorezov. Cena ji je trdo-vezanej 70 kr., s poštnino 5 kr. več.
 Tudi se še dobiva pri nas (191—2)
slika pokojnega jezikoslovca FRANA LEVSTIKA,
 toda le v vizitnej obliki po 45 kr., s poštnino po 50 kr. Javljamo tudi, da v 14 dneh izidejo

Jos. Cimperman-ove pesmi,
 ki se bodo pri podpisnem založniku dobivale, in sicer broširane po 1 gld. 20 kr., s poštnino po 1 gld. 30 kr., elegantno vezane 2 gld., s poštnino vred pa 2 gld. 10 kr.
Janez Giontini v Ljubljani.

Bouillon-Extract.
 Gomolična dišava.
 (Trüffel-Würze.)
 Fine moke za juho.
 Centralna zaloga: Wien, I., Jasomirgottstrasse 6.
 Dobiva se v prodajalnicah delikates in kolonijalnega blaga ter v droguerijah. (902—13)
 Prodajajo: Peter Lassnik, H. L. Wenzel, Perdan, Schussnig & Weber. — V Zagorji: Michelic, Iv. Müller, rudniška bratovska skladišnica. — V Litiji: Ivan Waggonik.

Vsakovrstne baže stolov
 plete fino in po najnižji ceni
 J. Fajdiga v Kamniku. (166—4)

Umetne (152—5)
zobe in zobovja
 ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije
zobozdravnik A. Paichel,
 poleg Hradskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadstropje.

RESTAVRACIJA „PRI JAMI“
 v Postojini
 proda se iz proste roke, oziroma dá se v najem.
 Okrog hiše je nekaj oral zemljišča, v bližini dvoje prostornih **naturnih kletij**, posebno ugodnih za zalogo piva. Poslopje je jako primerno kot vila.
 Natančneje poizve se pri lastniku **Jos. Inocente-ju v Postojini.** (195—1)

Izjava.
 Kakor sem zvedel od več strani, širi se vest, da v mojej rodbini razsajajo osepnice. Treba se mi zdi naznanjati svojim p. n. naročevalcem, da je dosedaj prizanašala ta bolezen — hvala Bogu! — ne le mojej rodbini, temveč tudi mojim delavcem.
 V Ljubljani, dne 12. marca 1888.
Alozij Kunst,
 čevljar v Židovskih ulicah št. 4.

Učenca
 dobre šolske izobraženosti, ne pod 14 let starega, vsprejme **Ivan Opalk,** trgovina z mešanim blagom v **Šmariji** pri **Jelsah na Štajerskem.** (185—2)

Prodaja smrekovih sadik.
 V c. kr. centralni drevesnici pod Rožnikom pri Ljubljani proda se okolu 2 milijona **triletnih smrekovih sadik,** v skupinah po tisoč kosov, katerih vsaki z zavijanjem vred 2 goldinarja stane.
 Naročila proti uplačilu odpadlega zneska vsprejema c. kr. deželno gozdno nadzorništvo v Ljubljani do 10. aprila 1888.
Od c. kr. dež. gozdarskega nadzorništva za Kranjsko. (193—1)

V pojasnilo.
 Razpečevalc **Fohnsdorfskega pre-moga v Ljubljani** razširja poslednji čas neke reklamne listke, v katerih se proslavlja izvrstnost tega pre-moga ter zlasti poudarja, da je ta pre-mog za 33 1/3% boljše kot **Trboveljski** in da ga kupuje tudi c. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani.
 Te trditve, ki škodujejo domačej produkciji pre-moga, neso resnične in je moramo torej tako-le popraviti:
 1. da naš pre-mog ni za 33 1/3%, temveč samo za 15% all k večjemu 20% manj vreden kot **Fohnsdorfski**;
 2. da c. kr. tobačna glavna tovarna več ne rabi **Fohnsdorfskega pre-moga**, ker zaradi mnogega žvepla, ki ga ima v sebi, razjeda rešetke (rošte), in sedaj rabi zopet naš pre-mog.
 (192—1) **Trboveljska pre-mogovniška družba.**

CACAO
 in
ČOKOLADA
VICTOR
SCHMIDT & SÖHNE
 ki sta pri prvej Dunajskej razstavi kuhinjske umetnosti bili odlikovani z najvišjo odliko, častnim diplomom, sta pristni samo, če imata našo uradno registrovano varstveno znamko in firmo. (800—88)
Dobiva se pri vseh boljših trgovcih in prodajalcih delikates, v Ljubljani pri g. **Petru Lassnik-u.**
 Razpošilja se v provincije proti poštnemu povzetju.
VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,
 c. kr. dež. opr. tovarnarji. Tovarna in centr. razpošiljalnica **Dunaj, IV., Allegasse Nr. 48** (poleg juž. kolodvora).